

er jo da en ganske naturlig Tanke at søge efter et Middel til at formindste det Tab af 10 Rd. pr. Stude, som derved indtræffer. Jeg vil nu derhos forudsætte, at der kan lægges en Jernbane, hvorpaa alle de 100,000 Stude kunne transporteres ned til det Sted, hvorhen de skulle, og jeg vil tillige forudsætte, at denne Jernbane kan bygges og drives saaledes, at man med en fuldstændig, fornuftig og rimelig Beregning af, hvad der maa gaae med til Dækning af Omkostningerne og af det Udbytte af den Capital, som anvendes paa Banens Anlæg og Drift, som naturligvis maa fordres efter Pengeforholdene her i Landet, kan staae sig ved at lade Studene befordre paa Jernbanen for 5 Rd. pr. Styk. Jeg tvivler da aldeles ikke om, at en saadan Entreprise vil komme i Gang; der kan, under den frie Concurrances Medvirkning, ikke være nogenjomheltst Tvivl om, at velhavende Medborgere — som maaskee ikke selv ere Studedeiere, men Mænd i andre Stillinger — ville slutte sig sammen for at bygge den omtalte Jernbane og befordre de 100,000 Stude. Her have vi saa, siger jeg, en velbetsignelsesrig Jernbane, en i allerhøieste Grad productiv Jernbane. Vi have da en Jernbane, hvis Anlægscapital forrenter sig paa en rimelig og fornuftig Maade, og alle de Medborgere, som have sat deres Penge i dette Foretagende, ville faae et rimeligt og fornuftigt Udbytte af dem, saa at de ville være meget vel fornøiede med Entreprisen. Endvidere ville alle de, som producere Studene, sige: „Vi give med Glæde 5 Rd. for at vore Stude kunne komme til at gaae paa Jernbanen, thi naar vi sammenligne vor Stilling nu med den tidligere Stilling, saa beholde vi dog en Gevinst af 5 Rd. mere pr. Styk“. Naar vi erindre os, at der er Tale om 100,000 Stude, ville vi see, at der vil fremkomme en nationaloconomisk Gevinst ved Jernbanen, der hvert Aar fremtræder med $\frac{1}{2}$ Million. Det er en meget betydelig Fordeel, denne halve Million, hvormed Productionen forøges. Man vil nu maaskee sige: „Men dette er ikke den eneste

Fordeel; der er en dobbelt Fordeel; denne halve Million vil naturligvis medføre, at alle de, som bestæftige sig med Studedeien, ville see deres Eiendomme stige i Værdi, thi naar der kan produceres Stude, som give 5 Rd. mere pr. Styk, saa ville jo de Eiendomme, som kunne give et vist Opdræt af Stude, blive mere værd; som Følge deraf vil der fremkomme en større Capital, end der tidligere var tilstede, og deraf vil der fremstaae megen Virksomhed, som ikke tidligere kunde komme frem, og denne Virksomhed vil saa atter afføde andre Ting, som tidligere ikke rigtigt kunde gaae.“ Men, mine Herrer, lader os dog ikke aldeles forvirres af dette Billede; lad det ikke gaae os, som det gik Svenskeren, da Lørdenskjold viste ham alle de mange Soldater, hvorved han kyste ham til at overgive Marstrands Fæstning. Det var de samme Soldater, som bestandigt marscherede fra den ene Gade til den anden, og det er ogsaa her bestandigt det Samme. Sagen er færdig med, hvad jeg før sagde, med de 500,000 Rd. Dette er den aarlige Gevinst, og det er det Hele, og det kan ikke nytte, at vi klæde disse Penge i andre Klæder og lade dem spadserere op paany, idet vi sige til os selv, hvad vi allerede vidste, at det er en Capitalforøgelse, og at vi, naar vi have større Capital, kunne faae et større Udbytte, og at vi saa kunne sætte Folk i Virksomhed, som vi ikke kunde tidligere. Det kan ikke nytte, mine Herrer, thi det er dog steds de samme 500,000 Rd., som gaae igjennem forskjellige Hænder. Sagen maa opfattes saaledes: Hvad der er Udbytte, hvad der er Gevinst, hvad der er Fordeel, hvad der er Velsignelsen ved den paagjældende Jernbane, det er det nævnte aarlige Beløb af 500,000 Rd., og den, som vil forvirre Sagen ved at sige: „Der var først disse 500,000 Rd., og saa var der tillige et andet og et tredje og et fjerde 500,000 Rd. osv.“ — den, der siger dette, mangler, paastaar jeg, Dannelsen paa dette Gebeet; han kan ikke see disse Forhold i deres sunde og naturlige Forbindelse. — Men, mine Herrer, lader os nu dernæst forandre